

บทเรียนองค์ความรู้ด้าน (พืช)เกษตรผสมผสาน.....
องค์ความรู้เรื่อง (ทรัพยากรดิน)การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อการทำเกษตรผสมผสาน.....

1. ชื่อ-สกุล นายไสว ศรียา

เลขบัตรประชาชน 3-2601-00330-79-0

2. ที่อยู่ 44/2 ม. 6 ต.หินตั้ง อ.เมือง จ.นครนายก

3. จำนวนพื้นที่ 35 ไร่

พิกัด E 0747175 N 1579028

4. บริบทพื้นที่ (ข้อมูลพื้นฐานโดยสรุป)

พื้นที่ทำการเกษตร ตั้งอยู่ในพื้นที่ ต.หินตั้ง ซึ่งอยู่ในกลุ่มชุดดินที่ 17 เป็นกลุ่มดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH ประมาณ 5.0-6.5) ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในเนื้อดินมีก้อนหิน กรวดปะปนเป็นจำนวนมาก เกิดการชะล้างพังทลายได้ง่ายถ้าฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน ทำให้ขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก เนื่องจากสภาพดินเป็นกรดจัดมาก ทำให้การเพาะปลูกช่วงแรกไม่ได้ผลผลิตเท่าที่ควร

5. การดำเนินการในองค์ความรู้เรื่อง การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อการทำเกษตรผสมผสาน

เนื่องจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม แบบใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย มีสารพิษตกค้างในกระแสเลือด หลังจากที่ได้เข้าร่วมเป็นหมอดินอาสาและได้รับการฝึกอบรม ทำให้ได้รับความรู้ด้านการปรับปรุงดิน การผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ สารไล่แมลงศัตรูพืช การผลิตน้ำส้มควันไม้ จึงได้นำมาปรับใช้ในพื้นที่ทำการเกษตรของตนเอง จนสามารถทำการเกษตรแบบไม่พึ่งพาปุ๋ยเคมี สารเคมี และลดต้นทุนการผลิตได้

6. เทคนิค วิธีการ ในการดำเนินงาน

6.1 ผลิตปุ๋ยคอกโดยใช้สารเร่ง พด.1 นำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ใบไม้ หญ้าแห้ง) มักรวมกับปุ๋ยคอก รดกองปุ๋ยหมักด้วยสารเร่ง พด.1 ที่ละลายน้ำแล้ว กลับกองโดยการปล่อยให้ไถ่ที่เลี้ยงไว้คู้ยเชื้อหาอาหารบนกองปุ๋ย โดยที่ไม่ต้องกลับกองปุ๋ยเอง อัตราส่วนต้นละประมาณ 50 กิโลกรัม หว่านรอบทรงพุ่มแล้วสับกลบลงดิน

6.2 ผลิตน้ำหมักชีวภาพ พด.2 โดยใช้เศษผลไม้ที่เหลือจากการขาย และบริโภคน้ำมาหมักร่วมกับกากน้ำตาล และสารเร่ง พด.2 ผ่านกระบวนการหมักย่อยสลายกลายเป็นน้ำหมักชีวภาพ อัตราส่วนที่นำไปใช้ 40 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร โดยการฉีดพ่นและลงโคนต้นไม้ผล เป็นประจำทุกๆ 15 วัน

6.3 ผลิตสารไล่แมลงศัตรูพืช พด.7 โดยใช้พืชสมุนไพร เช่น บอระเพ็ด สะเดา หมักรวมกับกากน้ำตาล และสารเร่ง พด.7 ผ่านกระบวนการหมักย่อยสลายกลายเป็นน้ำหมักสำหรับไล่แมลงศัตรูพืช อัตราส่วนที่นำไปใช้ 40 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร โดยการฉีดพ่นและลงโคนต้นไม้ผล เป็นประจำทุกๆ 15 วัน เช่นกัน

6.4 ใส่ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับสภาพความเป็นกรดของดิน ทำให้ดินมีความเหมาะสมในการปลูกพืช

6.5 ใช้พริกแกงเผ็ดหรือพริกแกงส้ม ละลายน้ำ ฉีดพ่นเพื่อไล่แมลงศัตรูพืช สามารถไล่ได้ทั้งเพลี้ยไฟ เพลี้ยแป้ง ฯลฯ

7. ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น และปัญหาอุปสรรค ข้อควรระวัง รวมทั้งการแก้ไขปัญหา

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

1. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดวัชพืช สารเคมีกำจัดศัตรูพืช
2. ลดต้นทุนการผลิต ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
3. เป็นศูนย์เรียนรู้ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ด้านการพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกรและบุคคล

ทั่วไปที่มีความสนใจ

4. ทรัพยากรดินได้รับการปรับปรุงฟื้นฟู ให้มีสภาพเหมาะสมกับการปลูกพืช

ปัญหาอุปสรรค

1. สภาพดินเป็นดินกรด ไม่เหมาะกับการปลูกพืช
2. ต้นทุนการผลิตสูง

ข้อควรระวัง

1. ควรปรับปรุงบำรุงดินก่อนการปลูกพืช

การแก้ไขปัญหา

1. ตรวจสอบวิเคราะห์ดินก่อนการปลูกพืช เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงบำรุงดิน
2. ใช้สารอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต และปลอดภัยต่อสุขภาพ

8. การวิเคราะห์เงื่อนไข หรือปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จ (ทั้งภายในและภายนอก)

- ปัจจัยภายใน
1. มีความสนใจ และใฝ่หาความรู้เกี่ยวกับเรื่องการปรับปรุงดิน
 2. มีการทดลองและทำตามคำแนะนำตามหลักวิชาการ
- ปัจจัยภายนอก
1. ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากหน่วยงานภาครัฐ

9. บทสรุป

ความสำคัญขององค์ความรู้ที่ถอดบทเรียนได้ คือ

การพัฒนาปรับปรุงบำรุงดินและการใช้สารอินทรีย์ สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน อีกทั้งยังทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง

สิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตนเอง ผู้อื่น และสังคม

เป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้กับเกษตรกรและบุคคลทั่วไปที่สนใจ เป็นวิทยากรในด้านการถ่ายทอดการปรับปรุงบำรุงดิน ได้รับการยกย่องให้เป็นครูภูมิปัญญาไทยและปราชญ์ชาวบ้าน

รางวัลที่ได้รับ

1. “ 76 คนดี นำทาง แทนคุณแผ่นดิน ” จาก หนังสือพิมพ์คมชัดลึก
2. รางวัลเกษตรกรดีเด่น ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาขาพืชสวน ปี พ.ศ. 2537 จากกรมส่งเสริมการเกษตร
3. รางวัลอื่นๆอีกมากกว่า 50 รางวัล

ปัจจุบัน

1. วิทยากรให้ความรู้ด้านการเกษตรแก่นักเรียน เกษตรกร และบุคคลทั่วไปที่สนใจ
2. หมอดินอาสาประจำจังหวัด และวิทยากรหมอดิน
3. ปราชญ์ชาวบ้านเชิงเกษตร

10. คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ

หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่นๆ ควรให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

11. ภาคผนวก

